

L' Avenç

ANY I.

NOMBRE 10

Lladó 15 Maig 1916

PERIÒDIC QUINZENAL

: : : : PORTA-VEU : : : :
DEL PARTIT D'UNIO FEDERAL
NACIONALISTA REPUBLICANA

Garrotxà

Preus de subscripció: 75 cèntims el trimestre

NOMBRE SOLT 10 CÈNTIMS
PAGA A LA BESTRETA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

CENTRE NACIONALISTA REPUBLICÀ FEDERAL

No's retornan els originals encara que no's publiquin.

Dels articles firmats ne son responsables llurs autors.

LES IDEES VIVES

EL NACIONALISME

La darrera lluita electoral s'ha singularitzat per l'esclat d'odis que desencadenà la vitalitat del Nacionalisme esquerrà, la branca més ufanosa de l'arbre catalanesc que més fondes arrels te posades en el cor de les nostres masses populars. Aquest esclat d'odis no era pas con ra l'idea viva del Nacionalisme: no. Era la topada natural contra uns procediments, era la condemna d'una forma d'actuar i res més. Passats els moments de la brega l'esquerra Nacionalista, viu, viurà i actuarà per esser l'idealitat més arrelada en la consciencia del nostre poble. I tornaràn a la palestra aquells patricis que un dia foren els homes representatius dels nostres ideals, perque si abans de la darrera lluita eren cridats amorosament pel nostre generós i abnegat cavaller de l'ideal després d'aquella, per a reconstituir les hosts disperses del Nacionalisme, el seu concurs i la seva col·laboració és més precisa i necessaria que mai.

El moment actual es precisament el més solemne per fer afirmació de fé Nacionalista. Els camps de la vella Europa regats de sang, llençada a dolls preciosos per homes empesos per l'ideal, son teatre de la lluita més formidable que han vist els segles en defensa de les Nacionalitats i del seu dret a l'existencia per una llei natural i indestructible. Es la guerra actual que traspasa el món, la fita que marcarà el triomf definitiu del Nacionalisme, que uns quants pobres d'esperit per l'incident efímer d'una lluita electoral pretenen haver junyit a la carcassa del fracàs. Els homes poden esser-hi junyits a n'aquesta carcassa, rémora de l'avenç de tots els pobles; mes els ideals quan son vius, quan

bateguen a l'impuls d'un sentiment immortal, no poden fracassar ni tant sols afeblir-se perque son quelcom més que un penó o una bandera: son l'estrella que guía a tots els pobles pel camí dreturer de la seva deslliurança.

En vuit llocs lluitava a les eleccions passades el Nacionalisme català. Tant a Barcelona, a Figueres, a Lleida, a Santa Coloma, al Vendrell en que fou derrotat, com a Balaguer, com a La Bisbal, com a Les Borges en que triomfà, tingué votacions tan nodrides que evidencien les fondes arrels que té en el nostre poble. Hi há que tenir en compte el retraiment observat en els grans nuclis ciutadans pels elements netaments Nacionalistes que per questions de táctica, han permanescuts allunyats d'aquella lluita i amb aquest antecedent tindrem una visió clara de la força que representa el nostre ideal en les lluites polítiques.

El Nacionalisme català pot fer sentir avui per avui la seva veu, ressó del nostre poble, a les Corts d'Espanya, a la Mancomunitat, a les quatre Diputacions catalanes i en la major part dels Ajuntaments, en alguns dels quals té nodrida majoria. I quant un ideal compta amb elements de combat com aquets, com els que el representen en els organismes esmentats, la seva virtualitat es manifesta i la seva vida está per demunt de les escomeses traïdores dels que son enemics encoberts de lo que es essencia dels sentiments del poble de Catalunya. La gloriosa tradició del nostre Nacionalisme que en vint i cinc anys de lluites ha conseguit afirmar la personalitat de Catalunya, contra tota mena d'accions per contrarrestar la nostra, potentia i enérgica, perque era nascuda a l'esclat dels sentiments més purs dels pobles conscients de llur missió a la terra: la nostra tradició lliberalíssima i tan noblement tolerant que tenia l'aval de patricis tan eminents com l'Ildefons Suñol, encarnació de les més excelses virtuts cíviqes; és la garantia més ferma de la virtualitat del Nacionalisme.

lisme que ha de triomfar definitivament, transformant el nostre poble en guia dels destins de l'Iberia per a deslliurar-la de les grapes que l'agarroten, anul·lant les seves accions i llençant-la als deliris de l'impotència. Per aixó la missió creadora del Nacionalisme es santa i com avui empeny els estols que lluiten en els camps erms de la vella Europa, demà assenterà en les seves planes fertils i ufanoses la sava de la reconstitució de cada país donant-li fesomia propia, tot essent-ne salvaguarda pels segles dels segles.

Com els drets individuals, consagrats per una llei natural, el Nacionalisme es l'idea mare de totes les llibertats perque emana d'un principi increat i indestructible. La idea de llibertat es filla dels nostres ideals, perque Nacionalisme no vol dir altre cosa que llibertat dels pobles en els seus usos, en les seves costums, en tot lo que dona fesomia i caràcter a un poble. Nacionalisme i Llibertat son sinònims i no es altre cosa que un falsajament d'aquell el que és contrari a aquesta, al que de la llibertat individual no en té el concepte ben definit que abans que'ls enciclopedistes en donaren varons preclars, que son orgull de la nostre terra, espill de pobles lliures i creadors de les obres més ennoblidores de la raça.

El Nacionalisme viu i viurà, i els seus matços diversos actuarán amb més braó que mai, per anar a la consecució d'una de les llibertats més inherents a la de la personalitat humana: la de l'autonomia integral de la nostre Catalunya.

E. NESTOR.

RENOVEM-NOS

La darrera batalla electoral ha estat dolorosa per a el republicanisme espanyol. Vençut fins en els districtes que's reputaven com els seus més fermes baluards, no queda sinó escatir la causa de tal efecte i cercar el paliatiu que amoroseixi el dolor del cop o el remei radical que vevifiqui el cós exauste.

El caciquisme, la mala fé política, la miseria explotada, el diner dels corruptors, els transfuges, els conglomerats immorals de tota mena de lladre-gada dretista, la burla del sufragi, la pressió del Govern.... tot aixó que ha influït en el pes de la nostra derrota no es lo que fá caure del tot la balança. Perque lo que més ha empés la victoria reaccionaria es la retracció, el cançament o la falta de opinió republicana en les multituds d'Espanya.

I no obstant: ¿es que la monarquia s'ha avençat en tal forma que dins el seu regisme el poble

hi trovi prou garantia per a la seva vida política? ¿es que sota l'óval d'una corona s'han pogut resoldre ja els problemes d'economia nacional, i la llibertat de pençament es un fet, i es aplacada la fam, i es neda en placidesa de benhaurances, perque sigui justificat aqueix adormiment, aqueix cambi o aqueixa sotsmissió ideològica de les munións avençades? ¿es que son prou els faustes de la monarquia per a retrogradar els greus estudis que planteja la present guerra europea a les d'licies de Càpua? No, no. Avui com mai s'ha fet patenta l'ineficacia del sistema monárquic pera la governació d'un Estat. I més si aquest es el nostre.

Perque mireu. Aquesta monarquia es amparadora de governs ineptes i pícars que fomenten aixó: la questió guerrera del Marroc que tanta sang i tants milions costa a la patria; els feudalismes aristócrates i clericals; els conflictes de les subsistencies, dels carbóns i dels sulfats; la burla a Catalunya en les solucions que proposava per a prevenir la crisis del treball que es una conseqüencia de la guerra que presenciém; les especulacions de les companyies dels blats i dels sucres per sobre la fam del poble; les immorals subvencions a les fortes empreses navieres que suprimeixen la línia de vapors a les Filipines mentres se nega els bons d'exportació a l'industria catalana; l'absorció d'una llarga llista civil i el sosteniment de la vagancia de les parenteles burocrátiques; mentres se paga amb irrissori estipendi als mestres d'escola, i ensorrant ben enfons el programa den Costa; la mal entesa neutralitat que deixa desatesos els interesos del país que son mermats en el contra-cop del conflicte europeu..... I aquesta monarquia que escambella aquestos polítics que fomenten tot aixó, que representen tot aixó, i que son tot aixó, acaba de posar el peu al coll a la mica d'espiritualitat republicana que pugnava per a infiltrar al poble nova sava de vigors nacionals. ¿Culpa de qué? Culpa del mateix republicanisme que, encastellat en un verbalisme romántic inflat de lírica revolucionaria, no ha sabut plasmar en la seva actuació el sentit modern de les necessitats humanes del moment i ha postergat a les banderries dels capdillatges el bornar panteístic per les altes aspiracions que son de vida o mort per a les vibrantes col·lectivitats del present.

Cal esmenar l'error i renovar-nos. Cal donar al nostre ideal una nova i ferma modalitat. El republicanisme no te d'esser més una bandera destenyida ni un quadre de pre-historia. Bons faralles, prous retóriques i prous cobardies.

Incorporém a la nostre idea les noves corrents socials que es debaten en l'Humanitat; donem-li la virior dels problemes nacionalistes que son avui una real i sanguinea afirmació; infiltrem-li el sentit agrari de les lleis modernes pera que els obrers del camp no caiguin en les xarxes dels cacicats;

fem que'ls nostres capdevaners tinguin una clara solvència intel·lectual per a que les masses posin en ells una confiança absoluta, i ataquém de cara a cara, amb valentia, posseïts de preparació cerebral i moral pera que al contacte de la nostra pura caigui la carronya monàrquica centralista que adormeix la sensibilitat de la raça, que corromp la vitalitat del país i que xucla la sang del poble desvalgut.

Aixó: fer carn brava de la nostre doctrina, nirvi de titá en nostre braç combatent i donar suc cerebral en la exposició de la idea. Pot-ser aixís logrem que les multituds vegin en el republicanisme la sola garantia pera el futur de la seva vida espiritual i econòmica.

Si ni aixó hi val, es que no hi haurá raça viva, ni ombra d'homes, ni dignitat ni rés... I a un poble que voluntariament s'ajeu en un sepulcre, no el planyeu; esgabelleu-li la fossana que, al menys amb l'herba de les runes podrán alimentar-se els llargandaixos procreadors.

J. DOMINGO PUJOL.

EL CORB

(TRADUCCIÓ)

Una vegada a la trista mitja-nit, mentres meditava, débil i fatigat, damunt del manuscrit preciós d'una doctrina oblidada, mentres guexaba mitg adormit, ressoná de sopte un remor com d'algú que truqués suaument, que truqués a la porta del meu quarto.

—Es algún visitant que truca a la meva porta; no es més que aixó, no es altra cosa.

Ah! M'enrecordo be que era en el fred desembre i que cada brassa reflectia en el paviment la llum de sa agonia. Ardent-ment desitjaba l'albada, en va procuraba arrancar dels meus llibres un letiniu a la meva tristesa, la meva tristesa per la pobre Lenora perduda, per la preciosa y resplendent donzella que els àngels anomenen Lenora—i que en eix mon ningú anomenará mai més.

I el suau, trist i indefinit fregadís de les cortines purpúrees em penetraba, m'omplenaba de terrors fantàstics, desconeguts per a mi fins aqueix dia, fins el punt que per a calmar els batecs del meu cor, vaig alçarme repetint:

—Es algún visitant que desitja entrar; algún visitant que truca a la porta del meu quarto, es aixó, i res més.

La meva ànima, en aquell instant, va sentir-se mes vigorosa. No vaig vacilar, doncs més:

—Cavaller, vaig dir, o senyora, serveixis dispensar-me; la vuitat es que dormitejaba, i trucá

vosté tan suaument, tan suaument trucá vosté a la porta de la meva habitació, que apenes estava segur d'heurel oit.

I allavors vaig obrir la porta de bat a bat: ¡les tenebres i res més!

Escudrinyant profundament aquelles tenebres, vaig romandre llarc temps allí, ple d'astorament, de temor, de dupta, somniant somnis que cap mortal gosá somniar; però no's torbá el silenci, l'inmovilitat no doná cap senyal i la sola paraula pronunciada fou un nom murmurat:

—¡Lenora!

Era jo qui'l mormolaba, i un eco, a sa vegada musitá aquesta paraula:

—¡Lenora!

Simplement aixó, i res més.

Al tornar a la meva habitació i sentint gran trastorn en l'ànima, vaig oir un colp una mica mes fort que'l primer.

—De segur, vaig dir, de segur que hi há quelcom en les persianes de la meva finestra; vegem de que's tracta i explorem aqueix misteri. Deixem que'l cor es calmi un instant i explorem aqueix misteri. Es el vent i res més.

Vaig obrir allavors les fustes i ab un tumultuós batre d'ales va entrar un majestuós corb, digne dels antics temps. No feu la menor reverencia, no's deturá, no vacilá un moment: sinó que ab l'aspecte d'un lord o d'un lady es posá en el dintell de la porta, es posá sobre un bust de Palas, es posá, s'instalá i res més.

Allavors aquella au d'ébenus, per la gravetat de la seva actitud i la severitat de la seva fesomia, induí la meva trista imaginació a somriurer:

Adhuc quan ton cap no ostenta címera ni plomall, no ets certament un covart, lúgubre i vell corb, viatjer que arives de les platjes de la nit. ¡Dígam quin es el teu nom senyorial en les platjes de la nit plutoniana!

El corb digué:

—¡Mai més! (*Never more*).

M'esbalaí de que aquell lleig volátil entengués la paraula, adhuc quan la seva resposta no tenia gran sentit ni em treia de duptes, doncs devem convenir en que jamai fou donat a home vivent veurer un aucellot sobre la porta de la seva estancia, un au o una bestia sobre un bust colcat sobre la porta de la seva estancia i que tingui un nom tan estrefalari: ¡*Mai més!*

Peró el corb posat solitariament sobre el bust plácit, no proferí mes que aquella paraula única, com si, per medi d'aquella paraula única, exterioritzés tota la seva ànima. No parlá més: no mogué ni una pluma, fins que jo vaig murmurar débilment:

—Altres amics volaren ja del meu costat; també aquet me abandonarà per la matinada, com les meves antigues esperances m'han abandonat.

L'aucell digué allavors:

—¡Mai més!

Estremin-me al remor d'aquella resposta tan oportuna:

—Sens dupta, vaig dir, lo que pronuncia es el compendi de tot el seu saber, que aprengué d'algun mestre desdixat a qui la Desgracia implacable perseguí ardenment, sens treva, fins que les seves cançons no tingueren més que una sola tornada, fins que el *De profundis* de la seva Esperança hagué adoptat aqueixa tornada melancòlica: ¡Mai més!

Peró el corb induint encara la meva ànima triste a somriurer, vaig fer rodar el meu silló fins davant del aucell, del bust i de la porta; allavors, enfonsant-me en el vellut, vaig aplicar-me a encadenar idees a idees, inquirint lo que aquella au endevinaire d'altres temps, lo que aquell trist, lleig, sinistre, flac i endevinaire aucellot d'altres temps volia dir rac-rejant el seu ¡Mai més!

NARCÍS ROBERT.

(continuará).

Post-electoral

L'Escola de la Lliga en acció

Sota aquest títol i parlant del districte de Vilademuls, escriu el nostre estimat confrare de Figueres *Empordá Federal*:

Els regionalistes, tant els de Barceloná, com els d'aquí, estan queixosos de que en Pere Rahola no hagi sortit diputat per Vilademuls i tot es bescantar les males arts electorals dels que manen com si mai ells no les haguessin aprofitades.

Peró cal recordar que del districte de Vilademuls els qui primer han impedit que'n Rahola en fos representant, son els mateixos de la Lliga.

No sabem si el senyor Rahola en aquesta campanya electoral per aquestes terres empordaneses, cantava les excelencies de l'Escola de la Lliga. Ara que no's podrà atribuir, lo que diguem nosaltres, a cap mira electoral, recordarem que en Pere Rahola, per una qüestió de dignitat, es vegé obligat, amb raó de sobres, a separar-se de la Lliga quan era secretari de la Junta Directiva d'aquella entitat.

Era en els temps de Solidaritat: ja féia un parell d'anys que per el vehí districte de Vilademuls s'hi solia deixar veure un tal senyor Bofarull, que portava molts anys exercint de notari a Madrid. D'aquest senyor no's sabia de segur si era carlí, si era maurista o si era integrista. Lo únic de cert era que volia ésser diputat i que no tenia res de catalanista ni de lliberal.

I allavors succeí que en Pere Rahola, fill del districte, que vivia a Catalunya, que batallava per les idees catalanistes ja feia temps, que era secretari de la Lliga, fou rebutjat per preferir la gent de la Lliga, des del cacic marquès de Camps als

republicans amics den Cambó, avui reformistes, al tal senyor Bofarull.

I aquets, que han retret ara an en Salvatella la tara de viure a Madrid, llavors eren incondicionals d'aquell Bofarull que encare que catalá de neixença era madrileny de tots quatre costats i no sabia fer altres mostres de catalanisme que posar-se barratina i beure amb porró davant deis pagesos de les encontrades del districte de Vilademuls.

Després, el senyor Bofarull, va b ratar amb en Cusi l'acta de diputat per Vilademuls per la de senador de la provincia de Girona. I ara finalment en Cusi s'ha baratat l'acta de Vilademuls a la Lliga a canvi de l'apoi d'aquesta en el districte de Figueras.

El resultat de tot aixó ha sigut que la Lliga no té diputat ni a Vilademuls ni a Figueres. Que en Cusi ara que té l'acta, va per les seves i ha deixat a la Lliga amb un pam de nas.

Aixó és resultat d'aquella política de la Lliga sempre disposada a caure del cantó més absolutista i clerical.

Primer el reaccionari i indefinit Bofarull que'l veritable regionalista Rahola; rimer el monárquic Cusi, aliat dels lerrouxistes antisolidaris, que'l nacionalista republicá Salvatella.

Un manifest

El candidat que fou a les eleccions de senadors de la provincia, nostre il·lustre amic, don August Pi Suñer, ha publicat el següent manifest:

«A REVEURE! Als meus amics de Girona i les seves comarques. Als meus 86 electors: Han passat ja uns dies i la pau s'ha fet en els esperits, després del desengany. Jo he de remerciar a tots aquells que crearen aires de simpatia a l'entorn meu, als amics que es sentiren defraudats, als correligionaris que feren la proclamació i tant s'interessaren pel triomf i a qui indigná que la opinió nostra no pogués arribar al Senat, i no per la forsa del convenciment contrari, sino per la forsa de la coacció material....

Pensin, però que nosaltres, sense coalicions de cap mena, hostilitzada la candidatura pels uns i pels altres, hem sortit de la lluita forts i amb la consciencia immaculada.

Als vuitanta sis electors que m'honoraren amb els seus sufragis, he de ferlos particularment present la meva gratitut. Sapigueren, per un igual, refusar el preu de no votar-me i resistir les imposicions d'una disciplina política de visió limitada. Colocaren—romàntics encara—el meu nom modest per demunt de tot aixó. I s'en trobá un bon nombre!

El séu exemple no será debades i amb ell anirem a noves batalles, que no es perdrán. La selecció que vingué a mi representa la dignitat de les nostres terres gironines. Avui aquests selectes han estat encara en nombre insuficient. Demá serán més. Temps a venir serán quasi bé tots.

A reveure, doncs!

Compteu sempre, amics, amb el vostre molt afecte i agrait.

q. u. e. l. m.

AUGUST PI SUÑER.

Girona, 28 abril 1916.»